

וְסוֹד זֶה כְּתוּב (משלי יט) גַּם בְּלֹא דַעַת נִפְשׁ לֹא טוֹב. נִפְשׁ בְּלֵי רוּחַ אֵינָה טוֹב, וְלֹא יִכּוֹלֶה לְהִתְקַיֵּם. וְכֵן רָאָה, אוֹתָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר שָׁמְרָנוּ, שֶׁהֵם שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה אֲבָנִים, הֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּקָר שְׁתַּחַת הַיָּם. מִשּׁוּם כֶּף נָטְלוּ אוֹתָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר נְשִׂאִים (במדבר ז) כֹּל הַבְּקָר לְעֵלָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר פָּרִים וְגו'. וְהַכֹּל הוּא סוֹד עֲלִיּוֹן, וְיָמִי שִׁישְׁגִיחַ בְּדַבְרֵי הַלְלוֹ, יִשְׁגִיחַ בְּסוֹד הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהַעֲקָר שֶׁל הַכֹּל בָּהּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִה שָׁאֵמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, שֶׁכִּשְׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, מֵעַפְרֵי הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְמִטָּה נִבְרָא, וּמֵעַפְרֵי הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְמַעְלָה נִתְּנָה בּוֹ נְשָׁמָה, וְכִמּוֹ שֶׁכִּשְׁבְּרָא מֵהַעֲפָר שֶׁלְמִטָּה הִתְחַבְּרוּ בּוֹ שְׁלֹשָׁה צְדָדִים יְסוּדוֹת הָעוֹלָם, כֶּף גַּם כִּשְׁבְּרָא מִן הַעֲפָר שֶׁלְמַעְלָה הִתְחַבְּרוּ בּוֹ שְׁלֹשָׁה יְסוּדוֹת שֶׁל הָעוֹלָם וְהַשְׁתַּלֵּם הָאָדָם, וְהֵינּוּ שְׁכַתּוּב (תהלים לב) אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחְשַׁב ה' לֹא עוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה. אֵימַתִּי לֹא יִחְשַׁב ה' לֹא עוֹן? בְּזִמְנֵי שְׁאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.

בֵּן רָאָה, מִשֶּׁה נִתְקַן יוֹתֵר מֵהָאֲבוֹת, מִשּׁוּם שְׁדַבֵּר עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְדַרְגָּה יוֹתֵר עֲלִיּוֹנָה מִכֹּל, וּמִשֶּׁה מִפְּנֵימֵי בֵּית הַמִּלֶּךְ הָעֲלִיּוֹן הִיָּה, וְעַל זֶה כְּתוּב וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב וְגו', וְהָרִי בְּאֲרָנוּ אֶת הַדְּבָרִים.

לָכֵן אָמַר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, פְּסוּק זֶה הוּא הַפּוּדָה, שְׁכַתּוּב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבֻלַת מִצְרַיִם בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחֵר כֶּף וְהַצֵּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדוֹתֵיכֶם, וְאַחֵר כֶּף וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם. הִיָּה לֹא לֹאמַר מִתַּחַלָּה וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם, וְאַחֵר כֶּף

בְּגִינִיָּה, וְנִפְשָׁא לֹא קִיִּימָא אֶלָּא בְּרוּחָא, דְּאֵי גִרַע רוּחָא אֶפִּילוּ רִגְעָא חֲדָא, נִפְשָׁא לֹא יִכִּילַת לְאַתְקִיִּימָא, וְרִזָּא דָא כְּתִיב, (משלי י"ט) גַּם בְּלֹא דַעַת נִפְשׁ לֹא טוֹב. נִפְשָׁא בְּלֹא רוּחָא לֹא אִיהוּ טוֹב, וְלֹא יִכְלֹא לְאַתְקִיִּימָא.

וְהָא חֲזַי, אֵינּוֹן תְּרִיסַר דְּקֵאמְרֵן, דְּאֵינּוֹן תְּרִיסַר אֲבָנִין, אֵינּוֹן תְּרִיסַר בְּקָר, דִּתְחֹת יָמָא. בְּגִין כֶּף, נָטְלוּ אֵינּוֹן תְּרִיסַר נְשִׂאִים, (במדבר ז) כֹּל הַבְּקָר לְעֵלָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר פָּרִים וְגו'. וְכִלְיָא רִזָּא עֲלָאָה הוּא, וּמֵאֵן דִּישְׁגַּח בְּמִלִּין אֶלִּין, יִשְׁגַּח בְּרִזָּא דְּחֲכָמְתָא עֲלָאָה, דִּיעֲקָר דְּכִלְיָא בִּיהּ.

אָמַר ר' שְׁמַעוֹן, הָא דְאָמַר ר' חֲזַקְיָה, דְּכַד בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, מֵעַפְרָא דְּמִקְדָּשָׁא דְּלִתְתָּא אֲתַבְּרִי, מֵעַפְרָא דְּמִקְדָּשָׁא דְּלַעִילָא אֲתַיְיְהִיב בִּיהּ נְשָׁמְתָא. כְּמָה דְּכַד אֲתַבְּרִי מֵעַפְרָא דְּלִתְתָּא, אֲתַחַבְּרוּ בִּיהּ תְּלַת סְטְרֵי יְסוּדֵי עֲלָמָא. הֵכִי נִמְי כַד אֲתַבְּרִי מֵעַפְרָא דְּלַעִילָא, אֲתַחַבְּרוּ בִּיהּ תְּלַת סְטְרֵי יְסוּדֵי עֲלָמָא, וְאֲשַׁתְּלִים אָדָם. וְהֵינּוּ דְכְּתִיב, (תהלים ל"ב) אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחְשַׁב יי' לֹא עוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה. אֵימַתִּי לֹא יִחְשַׁב יי' לֹא עוֹן, בְּזִמְנֵי דְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה.

הָא חֲזַי, מִשֶּׁה אֲשַׁתְּלִים יְתִיר מֵאַבְהֶן, בְּגִין דְּמִלִּיל עֲמִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְדַרְגָּא עֲלָאָה יְתִיר מִכֹּל, וּמִשֶּׁה פְּנוּימָאָה דְּבֵי מִלְּפָא עֲלָאָה הוּא, וְעַל דָּא כְּתִיב, וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב וְגו', וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי. לָכֵן אָמַר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יי' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם.

(שמות ו') רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הָאִי קָרָא אֶפְכָא הוּא, דְּכְתִיב וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סְבֻלַת מִצְרַיִם בְּקְדָמִיתָא, וְלִבְתֵּר וְהַצֵּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדוֹתֵיכֶם, וְלִבְתֵּר וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם, הִיָּה לִיָּה